

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ СУЧАСНОГО СВІТУ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ

А. О. Єфремов, здобувач вищої освіти

А. С. Карнаушенко, к. е. н., доцентка

Херсонський державний аграрно-
економічний університет, м. Херсон

Загальновідомо, що економіка почала розвиватися ще в давнину. Вона пройшла надзвичайно великий шлях еволюції та здійснила багато трансформацій і нині відбувається наступний етап цього тривалого процесу – глобалізація.

Марат Чешков в одній зі своїх публікацій наприкінці 90-х років минулого століття зазначив, що глобалізація уособлює собою процес поєднання різноманітних компонентів людства у процесі його еволюції на противагу процесові диференціації людства [1]. Натомість, сучасний дослідник Отодьюк І. трактує поняття «глобалізації» як досягнення процесом або сукупністю процесів суспільного розвитку світового масштабу, коли кількість і характер викликаних ними впливів та взаємозв'язків набувають значення для життя всього людства [2, с.3].

То ж, на думку автора, виділяючи головне, глобалізація – це процес перетворення певного явища на світове, шляхом інтеграції економічної, політичної та культурної ланок. Однак, виникають гіпотетичні питання: Чи готовий світ до цього етапу? В яких сферах вже проявляється глобалізація? І як глобалізація змінює світ?

Безсумнівно, глобалізація вже триває і поширюється на основі науково-технічного прогресу та інформаційних технологій. Процес глобалізації не залежить від економічного розвитку країн, адже саме це дозволяє дійти висновку, що країни – взаємозалежні одна від одної. Від

даного процесу країн відділяє лише політична система деяких держав, адже інтеграція не може відбуватися з країнами, які мають авторитарний або диктаторський стиль управління, закриту економіку та антиринкове і антидемократичне спрямування. Прикладом цього є такі країни, як Корейська Народно-Демократична Республіка, Туркменістан, російська федерація, Держава Лівія, Ісламська республіка Іран, Держава Еритрея та інші. В той же час, не звертаючи уваги на антиглобалізаційні країни, даний процес є невпинним.

Глобалізація є процесом суттєвих змін у світовій економіці, політиці, в інформаційній сфері, в галузі транспорту, у військовій сфері тощо. На думку автора, специфіка її сучасного етапу полягає, передусім, в тому, що це – багатоаспектний процес, який викликає кардинальні зміни не лише у всіх сферах людської діяльності, але й в способі життя людини. Головним фактором глобалізації являється те, що її реалізація, значною мірою, відбувається за ідеологією неолібералізму в економічній і політичній сферах. При цьому неоліберальні пакети політичних та економічних програм поступово трансформуються в нову ідеологію в якій поєднується неолібералізм і неоконсерватизм. Найяскравіше це проявляється в американській моделі геоекономіки і геополітики, в якій глобалізація постає як американізація світу, як домінування США в економічній, політичній, військовій, культурній і побутовій сферах [3, с.68].

Досліджуючи дане питання, автор публікації вважає, що політика США – це не є абсолютним показником глобалізації. Варто згадати, що в світі існує чимала кількість міжнародних організацій, які мають на меті економічну, культурну та політичну інтеграцію. Чудовими прикладами цих організацій є: Європейський Союз, Світова Організація Торгівлі, Організація Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО, Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво, Карибська співдружність, Транстихоокеанське партнерство.

До того ж, Україна не бажає відставати від світових тенденцій, тому активно рухається на шляху до вступу в ЄС, оновлюючи своє законодавство та впроваджує реформи задля інтеграції з даним потужним економічним блоком.

В табл. 1 відображено позитивні та негативні наслідки глобалізації.

Таблиця 1. Позитивні та негативні наслідки глобалізації.

Позитивні наслідки	Негативні наслідки
Сприяння міжнародному поділу праці і, як наслідок, поглиблення спеціалізації	Нерівномірний розподіл переваг між окремими країнами та галузями національної економіки
Зростання продуктивності праці внаслідок швидкого впровадження нових технологій та інновацій	Можливий спад індустріального розвитку окремих країн
Економія на масштабах виробництва	Загроза переходу контролю над економікою певної країни в інші руки
Вільна торгівля	Можливість дестабілізації фінансової сфери окремої країни за незалежними від неї причинам
Посилюється конкуренція, яка сприяє розвитку нових технологій і їхньому швидкому розповсюдженню	Можлива втрата національної ідентичності окремих країн, яка формувалася віками
Дає змогу мобілізувати більший обсяг фінансового капіталу з меншими затратами	Посилення технологічного відставання країн, що розвиваються
Швидке вирішення проблем у розвитку людства	Зростання заборгованості окремих країн міжнародним фінансовим організаціям

Джерело: згруповано автором на основі[4, с.23].

Таким чином, неможливо не помітити позитивні сторони глобалізаційних процесів, однак варто зауважити, що країнам, які розвиваються варто в першу чергу зосередитися на спеціалізації власного виробництва, проведенні протекціоністської політики (зважаючи на світові тенденції) та проведення економічних реформ задля посилення власних можливостей, приєднуючись до більш стрімкого процесу глобалізації, однак не втрачаючи власну економічну незалежність та культурну індивідуальність.

Отже, глобалізація – це ще один невпинний етап економічного розвитку людства. Без сумнівів, він має позитивні наслідки, однак, країнам,

що розвиваються варто якомога швидше здійснити власні економічні реформи та знайти власну національну економічну спеціалізацію задля зміцнення економіки, перед тим як приєднатися до більш стрімкого процесу світової інтеграції. Також варто зауважити, що нехтувати процесом глобалізації не варто, адже надмірна закритість економіки або надмірна протекціоністська політика призведе до зменшення економічного потенціалу і в майбутньому, залежності від інших країн, які зуміли успішно пройти цей етап.

Література:

1. Чешков М. А. Глобалізація: суть, нинішня фаза, перспективи // Pro et Contra. 1999. Т. 4, № 4. С. 114-127.
2. Одотюк І. В. Глобалізація і локалізація: від теорії до практики. Електронне фахове видання «Ефективна економіка». 2021. №11, с. 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2021/10.pdf (дата звернення: 18.09.2023)
3. Шайгородський Ю. Глобалізація: неминучість концептуальних змін. *Політичний менеджмент: наук. журнал.* 2012. № 3, с. 68. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/PM_54_63.pdf (дата звернення: 15.09.2023)
4. Бобир Н. В.. Глобалізація для України – нові можливості чи потенційні загрози. *Науково-практичний економічний журнал «Економічні студії».* 2018, с.23. URL:[http://www.lef.lviv.ua/files/archive/journal/2018/2\(20\)_2018.pdf](http://www.lef.lviv.ua/files/archive/journal/2018/2(20)_2018.pdf) (дата звернення: 16.09.2023)